

Kopsavilkums

Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam īstenošanas ziņojumam par 2019. gadu

Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam (turpmāk - LAP) ietvaros Latvija ir izvēlējusies ieviest 16 atbalsta pasākumus, kuru īstenošana, ievērojot atbalstāmās prioritātes un administrēšanas kapacitāti, ir pakāpeniski uzsākta 2014. gadā (galvenokārt platībatkarīgie maksājumi un pasākums M04 „Ieguldījumi materiālajos aktīvos”), lielāko daļu projektveidīgo pasākumu īstenošanu uzsākot 2015. un 2016. gadā. Atsevišķu pasākumu īstenošana tika uzsākta plānošanas perioda vidū, tikai 2017. un 2018. gadā (M16 “Sadarbība”, atsevišķi M01 “Zināšanu pārnese un informācijas pasākumi” apakšpasākumi).

Kopumā no LAP īstenošanas sākuma līdz 2019. gada beigām izsludinātas 82 projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas (2019. gadā 15 kārtas), no tām divas nepārtrauktās projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas (atbalsta pasākumos M07 “Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos” un M17 “Ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšanas prēmija”), kā arī 2019. gadā izsludināti 2 publiskie iepirkumi pasākumā M01 “Zināšanu pārnese un informācijas pasākumi”, ar kuru uzvarētājiem noslēgti pakalpojumu līgumi, un viens publiskais iepirkums pasākumā M02 “Konsultāciju pakalpojumi, saimniecību pārvaldības un lauku saimniecību atbalsta pakalpojumi”, ar kura uzvarētāju līgums par pakalpojuma izpildi 2019. gadā vēl netika noslēgts.

Atbalsta pretendentu aktivitāte ir bijusi augsta, jo kopumā izsludinātajās projektu iesniegumu pieņemšanas kārtās no plānošanas perioda sākuma iesniegti 48 485 projektu iesniegumi ar kopējo publisko finansējumu 1 423,4 milj. EUR, no tiem līdz 2019. gada beigām apstiprināti 34 418 projekti ar publisko finansējumu 898,5 milj. EUR apmērā jeb 94,0% no LAP projektveidīgo pasākumu ietvaros pieejamā publiskā finansējuma.

Vislielākais apstiprinātais publiskais finansējums, kā arī visvairāk apstiprināto projektu ir atbalsta pasākuma M04 “Ieguldījumi materiālajos aktīvos” apakšpasākumā 4.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās” – 5 267 projekti ar kopējo publisko finansējumu 320,9 milj. EUR jeb 97,6% no apakšpasākumam pieejamā publiskā finansējuma. Nākamais lielākais apstiprinātais publiskais finansējums ir pasākumā M07 “Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos” ar atbalstītiem 309 projektiem 113,6 milj. EUR apjomā, par kuriem plānots sakārtot vai jau ir sakārtoti pašvaldību ceļi 1 115 km garumā. Tālāk seko apakšpasākums 4.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā”, kurā apstiprināti 814 projekti ar 82,1 milj. EUR lielu publisko finansējumu (95,6% no apakšpasākumam pieejamā finansējuma). Liela aktivitāte vērojama apakšpasākumā 19.2. “Atbalsts darbību īstenošanai saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju” ar 3 030 apstiprinātajiem projektiem par 57,2 milj. EUR (91,1% no apakšpasākumam periodā pieejamā publiskā finansējuma).

2019.gadā būtiski (vairāk kā 1,7 reizes) pieauga saimniecību apdrošināto sējumu un stādījumu platību apmērs daļējai apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai pasākumā M17 “Ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšanas prēmija” - 263,1 tūkst. ha, salīdzinot ar 151,2 tūkst. ha 2018.gadā. Ievērojami (par 6,5 milj. EUR jeb 2,3 reizes, salīdzinot ar 2018. gadu) pieaudzis arī apstiprinātā publiskā finansējuma apjoms šajā

pasākumā 2019. gadā – 11,5 milj. EUR, un uz pārskata perioda beigām bija rezervēts jau viss pasākumā pieejamais publiskais finansējums 22,0 milj. EUR apmērā.

Turpinājās atbalsta izmaksa tādos platībatkarīgajos atbalsta pasākumos vides, klimata un lauku ainavas uzturēšanai un uzlabošanai kā M10 “Agrovide un klimats”, M11 “Bioloģiskā lauksaimniecība”, M12 “Kompensācijas maksājums par Natura 2000 mežu teritorijām” un M13 “Maksājumi apgabaliem, kuros ir dabīgi vai citi specifiski ierobežojumi” (par 2018. gada pieteikumiem). Arī 2019. gadā šajos atbalsta pasākumos bija vērojama liela aktivitāte, izņemot pasākumu M13 “Maksājumi apgabaliem, kuros ir dabīgi vai citi specifiski ierobežojumi”, kur 2019. gadā pieteikumi vairs netika pieņemti, jo ir jau rezervēts viss šajā plānošanas periodā pasākumam paredzētais finansējums un pasākuma īstenošana ir noslēgusies. Atbalstam pieteiktās platības dažos pasākumos pat nedaudz pārsniedza LAP plānotos mērķa rādītājus.

2019. gadā sekmīgi turpinājās arī vietējo rīcības grupu (turpmāk – VRG) aktivitātes starpvalstu un arī starpteritoriālās sadarbības veidošanā starp Latvijas un citu ES dalībvalstu VRG, un teritorijās, kurās darbojas organizācijas, kas īsteno LEADER pieejai līdzīgus pasākumus.

Līdz 2019. gada beigām pilnībā vai daļēji tika īstenoti 34 sadarbības projekti, un VRG bija lielāka interese par starpvalstu sadarbības projektu īstenošanu (22 projekti), bet 12 bija starpteritoriālās sadarbības projekti, ar kopējo publisko finansējumu 997,0 tūkst. EUR apmērā (24,2% no kopējā apakšpasākumā 19.3. “Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība” pieejamā publiskā finansējuma). Tajos iesaistījušās 30 no 35 VRG, t.sk. 29 VRG piedalās starpvalstu sadarbības projektos un 30 VRG – starpteritoriālās sadarbības projektos. Galvenās tēmas sadarbības projektos ir vienotas vietējās identitātes radīšana, tūrisms, mājražošana, bioekonomika, nacionālie parki, kultūras mantojums un tradīcijas, amatniecība.

LAP īstenošanai šajā plānošanas periodā ir noteiktas 6 galvenās prioritātes, no kurām vislielākais publiskā finansējuma apjoms ir paredzēts divām no prioritātēm – P4 “Atjaunot, saglabāt un uzlabot ekosistēmas, kas saistītas ar lauksaimniecību un mežsaimniecību” (581,0 milj. EUR) un P2 “Uzlabot visu veidu lauksaimniecības uzņēmumu rentabilitāti un konkurētspēju visos reģionos un sekmēt inovatīvas lauksaimniecības tehnoloģijas un meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu” (470,1 milj. EUR). 2019. gada beigās šajās prioritātēs bija arī visaugstākie izpildes rādītāji: vislielākais apgūtais publiskais finansējums 463,0 milj. EUR apmērā jeb 79,7% no plānotā bija P4 prioritātē, bet prioritātē P2 tika apgūti 318,9 milj. EUR jeb 67,8% no prioritātei atvēlētā finansējuma.